

part IV.

Člověk versus Pravda

aneb

všechno je jinak

crime analysis of testimony

*Pokora není žádná ctnost,
nýbrž poznání,
že veškerá ctnost nám schází.
Hans Urs von Balthasar*

Pokušení versus Pokora

Předcházející díly tohoto nekonvenčního seriálu byly pokusem o analýzu prvopočátků *Stvoření* zaznamenaného v *Genesis*. Sice nerad, ale pro pořádek, a aby bylo mezi námi jednou pro vždy zcela jasno, a snad i naposledy, musím připomenout. Jsem penzista, bývalý komunista a policista. Čerpám z pokladů svého života, prožitků, jenž mi dal. Mé úvahy se opírají především o zkušenosti získané v policejní službě. Jsou ryze osobní a nemají žádnou tradiční teologickou či náboženskou podstatu. Dosud jsem se *Víry* ani nedotkl! *Rozumem a Vírou* se hodlám zabývat zcela samostatně, podobně jako *Svobodou* a *Osudem*. Teď není na místě mi podsouvat, že na stará kolena svou *víru* měním.

Nikoliv!

Jsem, jaký jsem.

A stejně tak přiznávám, že bez toho, abych si čtenáře představil, nejsem schopen v psaní pokračovat. Nehledím na to, zda jste muž či žena. Při hledání *Pravdy* nesejde ani na vzdělání či sociálním postavení. Jde o to, zda vůbec hodláte *Pravdu* hledat! A *Vám*, co rozhodně hledat hodláte, se pak dávám plně k dispozici.

V úvodních třech dílech sice analyzuji naše základní existenční otázky, ale téma *Stvoření* vyčerpávám jen nepatrně. Ponechávám hledajícím dostatek prostoru pro vlastní zkoumání. Mé další biblické pátrání již mělo být zaměřeno výhradně na Abraháma a jeho potomky. Avšak po více jak roce nekonečného hledání a váhání, nabitého pochybnostmi a přemítáním o smyslu mého počínání, musím původní záměr zásadně korigovat. S pokorou se vracím zpět k událostem ze samého počátku *Genesis*. A budu se k nim vracet neustále, neboť bez skutečného porozumění informacím o prvopočátku *Stvoření* je prakticky nemožné přiblížit se *Pravdě*, natož aby byla pochopena podstata současného dění a pravdivě nahlédnuta budoucnost. Ale co zejména. Nikdy bych *Vám* nemohl přiblížit to nejpodstatnější, *našeho Otce*. Neboť o to mi jde především!

Jak jsem již nejednou předeslal, nemám žádné tradiční, odborné dispozice ke zkoumání biblických textů. Snad proto nesdílím přesvědčení odborníků, laiků i kleriků, že *Genesis* spolu s dalšími knihami Pentateuchu, jsou výtvorem mnoha autorů a že vznikaly po řadu generací. *Genesis* je s naprostou samozřejmostí, považována za náboženský text. S tím musím než souhlasit, ale s výhradou, že primárně nešlo o náboženský text.

Za dané situace již není dost dobře možné vyhýbat se otázce o původu náboženství. Vždyť náboženství, potažmo uctívání bohů provází od nepaměti, po celém světě a bez výjimky, všechny civilizace a kultury. Jde o jedinečný jev zcela mimořádného významu! Žel,

věřící ani nevěřící si s tím vůbec hlavu nelámou. Co věřící mají za samozřejmé a zcela přirozené je pro nevěřící naopak naprosto absurdní. Přes protikladnost však vládne v obou táborech shodné přesvědčení, že náboženství vznikala jako spontánní a přirozená reakce prvotních lidí na děsivé a neznámé jevy prostředí v něm žili.

Lidi současnosti již jen tak něco nevyděsí. Dnes i malé dítě dobře ví, že blesky jsou pouze elektrické výboje a nikoliv hněv bohů. Snad proto je uchu věřícího přitažlivější teorie, že u zrodu náboženství byl nejen strach, ale i vděčnost, když vyděšeného blesk minul. Rovněž dnešní lidé pociťují zajisté uspokojení, pokud je mine blesk, nemoc, katastrofa či válka. Dobře vědí, že jsou věci, které může lidský jedinec jen sotva ovlivnit. Cítí, že je něco přesahuje a mají potřebu vyjádřit svůj vděk.

I já cítím nezměrný vděk, že jsem na nic takového nenaletěl! Neboť připuštěním pouhé myšlenky, že náboženství má původ v lidském strachu či vděku, postavíte jedním rázem a navždy celé *Stvoření* na hlavu. Prvotním a určujícím se stane lidský tvor a bez jeho vědomí a pocitů by nebylo bohů ani nebeského světa se všemi jeho zástupci! Stejně, jako bez spisovatelky J.K.Rowlingové, by nebylo Harryho Pottera a jeho příběhů ve škole kouzel v Bradavicích.

Jde o vážnou a naprosto zásadní věc. Je na jednom každém samotném aby se rozhodl, zda a do jaké míry hodlá brát *Genesis*, potažmo celou Bibli opravdu vážně a nikoliv jako fantasy slovesnost. Přitom vůbec nejde o víru, ale o přístup a pojetí podávaných informací. V praxi to znamená, že když jsme na počátku *Genesis* informováni, co vše stvořil *Bůh* v šesti dnech, můžete to spolu s intelektuály a evolucionisty považovat za směšné a zcela absurdní, nebo to přijmout s respektem a vší vážností. Zkuste připustit, že jsme informováni na dvou rovinách. Primárně o utváření našeho časoprostoru a dění v něm. Ale souběžně je podávána sekundární, po mém soudu mnohem významnější informace. Totiž, že *Stvořitel* existuje v jiném časoprostoru a není součástí *Svého Stvoření*. Že *Jeho* den nemá s tím naším pozemským dnem naprosto nic společného, neboť nebeské poměry, včetně Slunce a Luny, jenž jsou základem našeho časoprostoru, nám stvořil až čtvrtý den *Své* činnosti.

Není nad vlastní zkušenost a vím dobře, s jakými obtížemi se budete nutně potýkat, pokud začnete *Pravdu* skutečně hledat. Žádné biflování filosofických kategorií a teologických abstraktů, ale poznávání skutečné *Pravdy*. Po více jak 15 letech zkoumání biblických textů o tom vím své. Téměř dva roky jsem nebyl schopen pokračovat v započatém díle. Nikoliv proto, že bych snad přestal text *Genesis* chápat. To právě naopak! Avšak čím hlubší bylo mé porozumění, tím více jsem pochyboval, že by mé poznání mohlo někoho zajímat. Snad tou největší záhadou mi bylo, že informace o prvopočátku *Stvoření* jsou s všeobecnou samozřejmostí, jak věřícími tak nevěřícími, chápány jako obrazné, či poetické vylíčení našich prvopočátků. Hlava mi naprosto nebrala, co je poetického či obrazného třeba na tom, jak byla pro *člověka utvořena jeho žena*.

I uvedl Hospodin

Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. Člověk zvolal :

„Toto je kost z mých kostí
a tělo z mého těla!
Ať muženu se nazývá,
vždyť z muže vzata jest.“

Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem. Oba dva byli nazí, člověk i jeho žena, ale nestyděli se. /Gn 2,21-25/

Je ohromující, že ačkoli byl uspán, *člověk* po procitnutí správně poznal, že je to kost z jeho kostí, tělo z jeho těla. Takovouto formulací je přece sledována nezaměnitelnost, přesnost a výstižnost. Zcela nepřijatelnou mi byla představa, že by na samém počátku našeho stvoření byla něčí nereálná fikce či potměšilý blud. Jednoduše a prostě, vše jsem přijal za surovou realitu, kterou musím v mysli důkladně zpracovat.

Začal jsem pátrat, kdo první přišel s myšlenkou o obraznosti informací. Zcela přirozeně mé kroky vedly k prameni vědění. Na rok jsem se stal posluchačem Univerzity třetího věku na jedné z teologických fakult Univerzity Karlovy v Praze. Překvapením mi bylo příjemně světské prostředí, ale hledanému cíli jsem se nepřiblížil ani o píd'. Ve styku se vzdělanými a kultivovanými lidmi mi začalo pomalu docházet, že narážím jen na špičku ledovce. Nesejde na tom, kdo první přišel s teorií obraznosti *Genesis*. Tou největší záhadou je, proč vzdělání a veskrze rozumní lidé, takovouto tezi s nekritickou samozřejmostí přijímají, podporují a šíří?!

Nepochybně to byl krok správným směrem a byl jsem ve správný čas na správném místě, neboť v téže době jsem se plně zaobíral změnami, které u *člověka a ženy pro člověka* nastaly po ochutnání zakázaného ovoce *ze stromu poznání dobrého a zlého*.

Člověk-Adam je tradičně prezentován jako *svobodná a sebevědomá* bytost, stvořená na vrcholu celého *Stvoření*. Přitom odporuje především logice, aby *člověk*, o *ženě pro člověka* ani nemluvě, byl *svobodný*, natož *sebevědomý*, pokud nevěděl, že oba jsou nazí! Až moment poznání vlastní nahoty je neklamným znamením nabytého sebevědomí. Nejde o žádnou banalitu. Ignorovat tak podstatnou skutečnost, že *člověk* byl stvořen jako pasivní bytost, která měla *zahradu Edenu obdělávat a strážít*, nikoliv cokoli svobodně tvořit, má zásadní vliv na celkové poznání. Žel, jde jen o jeden z řady tradicí pěstěných přehmatů, které při prezentaci *Genesis* vedou k celkové a trvalé dezorientaci.

Až požitím zakázaného ovoce *ze stromu poznání dobrého a zlého* vzniká ve *Stvoření* sebevědomé a individuální *ego*. Ve skutečnosti vznikla dvě *ega*, propastně rozdílná, *člověk a žena pro člověka*. Kdo však nemohl být ponechán v zahradě *Edenu*, aby nevtáhl ruku po *stromu života* a byl živ na věky, byl *člověk*.

Lidé narození z matky nabývají sebevědomí zcela odlišným způsobem. Na rozdíl od *člověka a ženy pro člověka*, kteří nabyli sebevědomí v jediném okamžiku, jde u lidí o náročný a mnohaletý proces, přičemž v počáteční fázi nám nahota život nijak nekomplikuje. Období bezproblémového dětství pak končí právě s nabytím plného sebevědomí, jehož nedílnou součástí je i vědomí pohlavní příslušnosti.

Nehodlám se plést do řemesla pedagogů, psychologů či psychiatrů. Je však s podivem, že tak významná anomálie u našich prapředků je ponechána zcela bez povšimnutí. *Člověk* snad již ani více sebevědomým nemohl být. Vždyť ještě dřív, než nabyl sebevědomí, dokázal dát veškeré polní zvířeti a všemu nebeskému ptactvu jméno. Pozoruhodný rébus, jak nahý, co neví o své nahotě a přitom dokázal rozlišovat mezi zvířaty a dokonce jim dávat jména?! Nechci zabíhat do podrobností úvahami o inteligenci *člověka*, ale při hledání *pravdy* o našich prvopočátcích to pokládám za velkou výzvu. Výzvu, kterou nelze trvale odbývat poukazem na obraznost informací.

Mám za to, že sebevědomí *člověka* vlivem strastného postavení *vyhnance* muselo citelně slábnout. Odborně řečeno, velká kvantita se změnila v kvalitu, *sebevědomění*. A bylo to zřejmě neradostné sebevědomění.

Neříkám to rád, poprvé ani naposledy!

Člověk-Adam byl nejen první *člověk*, ale také **jediný a poslední!!!**

Je proto na místě znovu a hlouběji se zaobírat všeobecným přesvědčením, že *Genesis* nám podává o stvoření *člověka* dvě zprávy. Za první je pokládána ta, jež je součástí přehledné informace o všem co bylo stvořeno v prvních šesti dnech. Pokud vezmeme vážně biblický text, jež označuje tento předcházející oddíl *Genesis* za *rodopis nebe a země*, tedy bez výslovného vztahu ke stvoření *člověka*, pak zbude jen druhá zpráva. Jde o tak vážnou věc, že ji znovu pokládám každému před oči, aby její hledáním neztratil koncentraci.

Toto je rodopis nebe a země, jak byly stvořeny. V den, kdy Hospodin Bůh učinil zemi a nebe, nebylo na zemi ještě žádné polní křovisko ani nevzcházela žádná polní bylina, neboť Hospodin Bůh nezavlažoval zemi deštěm, a nebylo člověka, který by zemi obdělával. Jen záplava vystupovala ze země a napájela celý zemský povrch. I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil. Hospodin Bůh dal vyrůst ze země všemu stromoví žádoucímu na pohled, s plody dobrými k jídlu, uprostřed zahrady pak stromu života a stromu poznání dobrého a zlého. /Gn 2,1-9/

Někdo bude pohoršen, jiný se zase může smát, když opět vytahuji něco osobního. Ale to je můj základní styl poznávání, vše posuzuji v kontextu prožitků a osobních zkušeností. Nevím, jak často jsem na tuto zprávu hleděl a dlouho o ní přemýšlel, až mi najednou začala připomínat něco velmi, ale velmi osobního. Ne každý má to štěstí, aby byl informován o počátku svého pozemského života. O mém narození mi do deníčku *můj otec* zapsal:

Nejšťastnějším dnem našeho života byl 7. říjen 1949, den který jsi se narodil. Celý den bylo pod mrakem a vál silný vítr. Bylo přesně 23 hod. 20 min., když jsi prvně spatřil světlo tohoto světa.

Z jiného zdroje jsem informován, že v době mého narození právě projížděl noční rychlík z Plzně do Liberce. A tak jsem si mohl ověřit pravdivost časového údaje zapsaného v deníčku *mým otcem*.

Náš Otec neuvádí datum, ani žádný jiný, dnes obvyklý, časový údaj. Také jak by mohl, když Slunce a Luna, jenž jsou základem našeho časoprostoru, stvořil až čtvrtého dne. Namísto průjezdu rychlíku pak uvádí hned tři jiné, významné a snadno ověřitelné skutečnosti.

- nebylo na zemi ještě žádné polní křovisko.
- nevzcházela žádná polní bylina
- nezavlažoval zemi deštěm

Tyto okolnosti se s jasnou přesvědčivostí protínají v jediném okamžiku a to na počátku *třetího dne stvoření*. Neboť jde opět o mimořádně významnou událost, znovu pokládám každému před oči i informace o *třetím dni stvoření*.

I řekl Bůh: „Nahromad’te se vody pod nebem na jedno místo a ukaž se souš!“ A stalo se tak. Souš nazval Bůh zemi a nahromaděné vody nazval moři. Viděl, že je to dobré. Bůh také řekl: „Zazelenej se země zelení: bylinami, které se rozmnožují semeny, a ovocným stromovým rozmanitého druhu, které na zemi ponese plody se semeny!“ A stalo se tak. Země vydala zeleň: rozmanité druhy bylin, které se rozmnožují semeny, a rozmanité druhy stromoví, které nese plody se semeny. Bůh viděl, že to je dobré. Byl večer a bylo jitro, den třetí. /Gn 1,1-13/

Povšimněte si skutečnosti, že první a druhý den stvoření není zmínky o tom, že by *Bůh viděl, že to je dobré*. Zato třetí den je oproti všem následujícím dnům výjimečný tím, že *Bůh* hned dvakrát *viděl, že to je dobré*. Poprvé na počátku a pak na konci třetího dne.

Náš Otec stvořil *člověka* na počátku třetího dne stvoření. Nejprve jeho hmotnou formu, k tomu použil *prach ze země*, a do ní *vdechl dech života*. Neboli, stvořenou formu, *člověka*, tento neobyčejný *hardware*, naplnil svým vlastním dechem. *Náš Otec* zkopíroval do *člověka* veškeré své *software*. Naprosto všechny své dispozice. Tím získal svůj obraz.

Vznikla tak zcela unikátní situace. *Stvořitel*, ačkoli nebyl součástí *stvoření*, přesto byl od počátku třetího dne ve *stvoření* přítomen, jako *člověk v zahradě Edenu!!*

Na počátku třetího dne, v okamžiku, kdy *náš Otec* měl ve stvoření *člověka*, od toho momentu *viděl*, že vše co dosud stvořil je dobré. Pak již nebyl problém pokračovat v započatém díle s absolutní jistotou, že vše co stvoří, bude dobré, aby na konci šestého dne *viděl*, že vše co stvořil skutečně je velmi dobré!

Pokud se nemýlím, pak v současnosti podobné lidské ambice naplňuje *kybernetika*. O ní prakticky nic nevím, jen že za duchovního otce je považován, již zesnulý, *Norbert Wiener*.

Nicméně i jako laik mám za to, že současná kybernetika, přes obdivuhodné výsledky, jen vzdáleně připomíná podmínky, jaké si vytvořil *naš Otec*, když do svého díla umístil obraz sebe sama, *člověka*.

Plody kybernetiky, jako jsou PC, GPS, rozličné informační sítě, včetně bezpečnostních a obranných systémů se stávají ve stále větší míře neodmyslitelnou součástí našich životů. S nevolí přijímáme zásahy do soukromí a osobních svobod. Přitom sotva kdo tuší, v jak dokonalém *kyberprostoru* od samého počátku stvoření žijeme. Jde o prostor, v němž se naprosto nic neztrácí! Neneseme odpovědnost jen za své skutky, ale i z každého slova se skládají účty. Mnozí budou zděšeni, že bez jakéhokoli svolení jsou i vlasy na našich hlavách sečteny. V tomto ohledu Ježíš nehovořil obrazně, ale velmi dobře věděl, o čem mluví. */Mt 10,30/*

V *kyberprostoru* není žádný problém cokoli dohledat, případně doslova odcitovat. Jeho *Stvořitel* má neomezené dispozice, má absolutní moc, je *Vševědoucí* a může být absolutně *Spravedlivý*. Pokud je třeba, vybaví vybraného lidského jedince schopnostmi, jimiž ostatní uvádí v úžas. Od ovládnutí přírodních živlů, až po kříšení mrtvých. Pro *Stvořitele* není v Jeho *kyberprostoru* žádného *divu* a Jeho *ruka* není na nic krátká. */Gn 18,15/*

To co máme před očima je jediná zpráva o stvoření *člověka*. Tato zpráva je začátkem životopisu kolektivního ega, jemuž *naš Otec* dal jméno *Izrael*. A je příznačné, že právě v čase, kdy *naš Otec* vyhláší *Izrael* za svého *prvorozeného syna* */Ex 4,22/*, dává mu i komplexní informaci o jeho původu a životě, *Pentateuch*.

Než se mi ale k tomuto jednoduchému a prostému poznání otevřela cesta, musel jsem učinit zásadní obrat. A je to zase osobní. Pravdě jsem se přiblížil až v okamžiku, kdy jsem své soustředěné pátrání obrátil k sobě samému. Začal jsem pochybovat, zda skutečně vnímám *Stvoření* jako *dobré*. Znovu jsem musel přiznat, že ne tak docela, neboť v jednom jsem rozhodně pochyboval. Za dobré jsem nepovažoval, že *naš Otec* nechal v zahradě Edenu vyrůst *strom poznání dobrého a zlého*. Já bych si rozhodně vyčítal, že jsem jej neohradil a přístup k němu neblokoval. Cheruby s plamenným mečem, tak ty bych tam rozhodně postavil hned na začátku. Bylo přece jen otázkou času, kdy zákaz bude porušen. Odmítal jsem zlovolnost či potměšilost a myslel na nedbalost. Pochyboval jsem tak fakticky o tom, že *naš Otec* je *Dobrý*, neboť si byl dobře vědom, jak fatální následky mohou nastat. Ani nevím jak, snad ve slabší chvíli jsem připustil, že můj soud není dobrý. Ve chvíli, kdy jsem se dokázal pokořit před dílem *našeho Otce* a připustil, že vysazení *stromu poznání dobrého a zlého* v zahradě Edenu bylo dobré, v tu chvíli mi začalo vše docházet. Byl to opět zásah bleskem z čistého nebe, po němž mi došlo, že to bylo nejen dobré, ale zcela mimořádně dobré!!

Jak jsem již nejednou předeslal, jsem toliko vysloužilý policejní pes a žádný kybernetik. Ale na místě *našeho Otce*, pokud bych vdechl do někoho všechny své dispozice, pak bych se rozhodně pojistil pro případ, že by se *člověk* vymkl mému vlivu. A přesně tuto spolehlivou a nenahraditelnou funkci hlavního jističe splňoval *strom poznání dobrého a zlého* v zahradě Edenu.

Člověk poslechl jiného než našeho Otce, a ochutnáním plodů stromu poznání dobrého a zlého nabyl sebevědomí. Neskýtal již záruku, že bude našemu Otcovi poskytovat pravdivé informace, natož aby konal výhradně Jeho vůli. Svou roli v šestidenním stvoření však splnil na 100%. Nebýt soucitnosti našeho Otce, který v závěru stvoření hledal, jak by ulehčil jeho samotě po zakončení stvoření, byl by dodnes člověk v zahradě Edenu sám.

Souběžně s tímto případem se mi vybavilo, že obdobnou signální funkci použil náš Otec i u Mojžíše.

Mojžíš pásal ovce svého tchána Jitra, milánského kněze. Jednou vedl ovce až za step a přišel k Boží hoře, k Chorébu. Tu se mu ukázal Hospodinův posel v plápolajícím ohni uprostřed trnitého keře. Mojžíš viděl, jak keř v ohni hoří, ale není jím stráven. Řekl si, „Zajdu se podívat na ten veliký úkaz, proč keř neshoří.“ Hospodin viděl, že odbočuje, aby se podíval. I zavolal na něho Bůh zprostředku keře: „Mojžíši, Mojžíši!“ Odpověděl, „Tu jsem.“ /Ex 3,1-4/

Jako realizátora své vůle si náš Otec nevybral Mojžíše až na Chorébu. Od svého narození byl Mojžíš tvrdě formován ke zvládnutí jednoho z nejnáročnějších plánů našeho Otce, jaký kdy měl lidský jedinec vykonat.

Ohnivý keř plál po hodnou dobu, než u Mojžíše došlo k potřebné proměně, aby tak mimořádný úkaz uviděl. V okamžiku, kdy náš Otec viděl, že Mojžíš odbočuje, aby se podíval, měl naprostou jistotu, že Mojžíš je připraven a tehdy jej oslovil.

V souvislosti s pochopením naší podstaty považují za vhodné se zaobírat i informacemi, kterých se dostalo před 2000 lety Nikodémovi, při noční návštěvě, od Ježíše.

3 Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém, člen židovské rady. Ten přišel k Ježíšovi v noci a řekl mu: „Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním.“ Ježíš mu odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ Nikodém mu řekl: „Jak se může člověk narodit, když je už starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.“ Ježíš odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a Ducha, nemůže vejít do království Božího. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu. Vítr vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ Nikodém se ho otázel: „Jak se to může stát?“ Ježíš mu řekl: „Ty jsi učitel Izraele, a tohle nevíš? Amen, amen, pravím tobě, že mluvíme o tom, co známe, a svědčíme o tom, co jsme vi-

děli, ale vy naše svědectví nepřijímáte. Jestliže nevěříte, když jsem k vám mluvil o pozemských věcech, jak uvěříte, budu-li mluvit o nebeských? Nikdo nevstoupil na nebesa, leč ten, který sestoupil z nebes, Syn člověka. Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný.

Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen. Kdo v něho věří, není souzen. Kdo nevěří, již je odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. Soud pak je v tom, že světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo. Kdo však činí pravdu, přichází k světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky jsou vykonány v Bohu.“ /J 3,1-21/

První, k čemu chci naléhavě orientovat pozornost je Ježíšova **jasnozřivost!** V jednání s Nikodémem není tak zjevná, jako v hned následujícím případě, při rozmluvě se samařskou ženou u Jákobovy studny;

Ježíš jí řekl:

„Jdi, zavolej svého muže a přijď sem!“ Žena mu odpověděla: „Nemám muže.“ Na to jí řekl Ježíš: „Správně jsi odpověděla, že nemáš muže. Vždyť jsi měla pět mužů, a ten, kterého máš nyní, není tvůj muž. To jsi řekla pravdu.“ /J 4,1-26/

Ježíš sdělil ženě intimní informace z jejího života, a ta rázem poznává s kým má co dočinění. Nikodéma, na rozdíl od prosté ženy, ohromuje tím, že mu dává odpověď na otázky dřív, než je vůbec stačil vyslovit. Jen se do Nikodéma vžijte! Jako farizej, člen židovské rady patří ke společenské elitě, která Ježíše zpochybňuje a pronásleduje. Nikodém patrně nesdílí oficiální přesvědčení. Dnes bychom hovořili o politické linii. Je to zřejmě moudrý a tolerantní muž, hodlající při osobním setkání s Ježíšem, probrat odpovědi na otázky, na něž ani po dalších 2000 letech, stále nikdo uspokojivou odpověď nenalézá.

Je obezřetný, nechce se společensky znemožnit, neboť jeden nikdy neví a proto volí noční dobu. Přichází pod dojmem znamení, jenž Ježíš učinil. Zmiňuje i skutečnost, že ve svém obdivu není sám. Zřejmě má na mysli Josefa z Arimatie, který si nakonec vyžádal u Piláta svolení k sejmutí ukřižovaného Ježíše, aby společně s Nikodémem provedli přípravu k pohřbu a uložili tělo do hrobu. Nikodém, hned v úvodu setkání skládá komplimenty tomu, koho pokládá za mistra a učitele, který přišel od Boha.

A Ježíš na to, bim ho!!

„Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“

Tomu říkám blesk z čistého nebe! Kdo nezažil, neví, o co jde. Nikodém byl připraven na odbornou rozpravu. Ještě ale nepadla jediná otázka a už dostává odpověď. Je to ale

odpověď, která v něm vyvolává další otázky. Necháme, jak by se mohl znovu narodit, když už je starý. Za absurdní má představu, že by měl snad znovu vstoupit do těla své matky a tak se podruhé narodit. I když dostává další vysvětlení rozpačitě přiznává, že vůbec necháme, jak by se to mohlo stát.

Ježíš vůbec nebere ohledy na to s kým má co dočinění, a nevybíravě zasahuje Nikodéma na nejcitlivějším místě.

„Ty jsi učitel Izraele, a tohle nevíš?“

Ve společenském postavení Nikodéma by dnes sotva kdo něco takového ustál. Ježíš se však Nikodémovi neposmívá, jak se zaručeně zdá. Jen vyjadřuje hluboký údiv nad tím, že Nikodém, učitel Izrael a neví tak základní věc, jako že $1+1=2$.

Je třeba zásadně rozlišovat *formu* od *obsahu*. Bylo by nošením dříví do lesa znovu opakovat, že tělo nežije. *Forma* je ožívována *obsahem*, nehmotným duchem. Ostatně co by to bylo za vývoj, pokud by nositelem vývoje měla být *forma*, jenž nemá delšího trvání, je pomíjivá a rozpadá se na prach. Co se však u lidského jedince od narození progresivně vyvíjí, je nehmotný *obsah*, *duch*. *Ducha* je třeba šlechtit, abychom ve chvíli smrti těla byli schopni znovuzrození.

Při rozjímání nad procitnuvším egem *člověka* jsem uvažoval v kontextu, co to asi znamenalo pro *Stvořitele*. Pochybuji, že by se sebevědomé ego, za celou tu dobu podstatněji změnilo. Jako člověk i my máme stále potřebu něco dokazovat jak sobě, tak druhým. Překonávat již překonané a dosáhnout na nedosažitelné. U individuálního ega dokáže náš Otec dosáhnout toho, že alespoň po jistý čas dokáže konat nejen svou vlastní vůlí, ale dá přednost i vůli našeho Otce. Avšak u kolektivního ega, Izraele, je i *naš Otec* se svou všemocností prakticky bez šance, jak svědčí právě Bible.

Nakonec jsem dospěl k závěru, že připuštěním obraznosti do výkladu Genesis je relativizováno celé stvoření. Při prezentaci textu to pak dává každému vykladači potřebnou volnost. Takže při prezentaci textu jde v první řadě vždy o prezentaci vykladače. A tak jako u Kaina je na vině naše dobrá známá *Ješitnost*.

Ono upřímně řečeno, lidem v současné tržní společnosti jde o peníze až na prvním místě. A přestože to každý, se vši rozhodností popře, o *Pravdu* nejde nikomu ani na místě posledním.

Za dva roky jsem poznal mnohé a podstatně se mi zúžil počet míst, které mi v Bibli byly tajemstvím. Jedna velká záhada mi však stále nedává spát. Je Štědrý den, a tak se rád s ostatními podělím. Jde o případ, kdy se Mojžíš vrací po čtyřiceti dnech od Hospodina ke svému lidu, jenž se zcela zvrhnul k oslavě zlatého telete.

Mojžíš viděl, jak si lid bezuzdně počíná; to Áron jej nechal počínat si bezuzdně ke škodolibosti jejich protivníků. Tu se Mojžíš postavil do brány tábora a zvolal: „Kdo je Hospodinův, ke mně!“ Seběhli se k němu všichni Lévioci. Řekl jim: „Toto pra-

ví Hospodin, Bůh Izraele: Všichni si připněte k boku meč, projděte táborem tam i zpět od brány k bráně a zabijte každý svého bratra, každý svého přítele, každý svého nejbližšího.“ Léviovcí vykonali, co jim Mojžíš rozkázal; toho dne padlo z lidu na tři tisíce mužů. Potom Mojžíš řekl: „Ujměte se dnes svého úřadu pro Hospodina každý, kdo povstal proti svému synovi či bratru, aby vám dnes dal požehnání.“ /Ex 32, 25-29/

První co je třeba mít dobře na zřeteli, přestože je to jasně řečeno, že příkaz nebyl z Mojžíšovy hlavy! Byl to příkaz *našeho Otce* a Mojžíš je pouze jeho tlumočnickem. Je proto o to pozoruhodnější, že Léviovcí vykonali to, co jim přikázal Mojžíš! Taková zásadní věc a žádná zmínka, že by požadovali důkaz, že něco takového je skutečně příkazem Boha Hospodina. Ne, ať o tom přemýšlím jakkoli, nedokážu pochopit, že nikdo nezapochoyboval a konal! V dnešní době by každý rozumně uvažující žádal důkazy, že jde skutečně o příkaz Boha-Hospodina. A i pak by to sotva komu stačilo a žádal by fundovaný teologicko-právní rozbor, kdo je bratrem, kdo přítelem a jaká kriteria by měl splňovat nejbližší. A ani pak nemusel být nikdo zabit, protože, rozumně vzato, zadaným kritériím, by nemusel nikdo zcela vyhovovat. Je mimořádně pozoruhodné, že Léviovcí nebyli nijak motivováni. Žádný příslib požitků či výhod! Nešlo, jako dnes, ani o případ obecného dobra, kdy je dobré zabít tyrana, teroristu, hinduistu či komunistu.

Zaslouží si zamyšlení, jak to zřejmě Lévijci prožívali. Poté co vyslechli Boží příkaz tlumočený Mojžíšem, museli zírat, zírat a zase zírat! Zíral bratr na bratra, zíral přítel na přítele, zíral nejbližší na nejbližšího. Nikdo nemusel nikam chodit! Pobili se mezi sebou!! Rozumně vzato, dalo by se spočítat, kolik Lévijců se seběhlo, když výsledkem bylo na 3000 mrtvých. Jako nejpravděpodobnější vidím, že kdo přežil, dokázal zabít jen jednoho ze zadaných objektů. Že by se našel iniciativní a snaživý, jenž by kromě bratra zabil i přítele, tomu věřím pramálo. A dal bych klidně ruku na to, že mezi přeživšími nebyl ani jediný, který měl na svém kontě tři zabitě.

Nevím, jak to kdo vidí, ale umím si představit, co by z této scény vytěžili filmaři z Hollywoodu. Přítel příteli a bratr bratru hledí do očí. Jeden druhého přesvědčuje o svém obdivu, náklonnosti, lásce a prosí o své usmrcení. Tři tisíce dialogů, které rozum zcela konsternují, až v úžasu zůstává stát. Ti silnější pomáhají slabším se svou vlastní smrtí. Snad lépe, že to nikdo nechápe a nemůže to filmem znesvětit a podělat. Byla to hromadná oběť, při níž ti slabší obětovali silnější, dokonalejší.

Na tuto epizodu vždy v úžasu zírám. Nepochybně neméně zírali ostatní Židé, když se probrali z kocoviny po veselici u zlatého telete. Zírali a naprosto nechápali. Oni se provinili a rána dopadla na Lévijce. Nemnoho víme o *našem Otci*, Bohu Hospodinu, pramálo tušíme, s kým máme co dočinění.

Lidský synu, lidská dcero, téměř dva roky mi v mysli zrál to, co jsem nakonec po 14 dnech, na Štědrý večer, v okamžiku vánočního novoluní, vyvedl na tento svět. Zatím co moje žena připravovala slavnostní tabuli, já rodil.

Píšu o svých prožitcích a nemám v úmyslu se o nich jakkoli přít, či něco dokazovat. Nepřekvapíte, ani neurazíte, pokud budete pohrdat nebo se všemu smát. A věřte, i já přitom budu svůj úsměv zastírat. Neboť právě to je důkaz, že pro vás žádného důkazu není. Svě vlastní ješitnosti můžete poděkovat.

Dolní Zálezly
24.12.2011
18.52 hodin /CET/

The end of part IV.
To be continued

/

Svoboda verzus Osud